

Wystawa „Ofiary Zbrodni Katyńskiej związane z dęblińską Szkołą Orłąt”

13 kwietnia to dzień pamięci ofiar Zbrodni Katyńskiej. W tym roku obchodzimy również 80. rocznicę tych tragicznych wydarzeń. Muzeum Czartoryskich w Puławach podjęło szereg działań mających na celu przywrócenie pamięci o ofiarach tej zbrodni pochodzących z naszego regionu. Ostatnio mogli Państwo poznać najnowszą puławską listę katyńską, dziś z kolei prezentujemy efekt współpracy z Centrum Szkolenia Inżynieryjno-Lotniczego w Dęblinie. Wystawa „Ofiary Zbrodni Katyńskiej związane z dęblińską Szkołą Orłąt” przybliży sylwetki żołnierzy - ofiar zbrodni katyńskiej.

Potocznie używane określenie „Szkoła Orłąt” dotyczy najstarszej polskiej uczelni lotniczej Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie. Początki jej funkcjonowania wyznacza data 5 listopada 1925 r., kiedy to utworzono Oficerską Szkołę Lotnictwa w Grudziądzu w miejsce Wyższej Szkoły Pilotów. W dniu 14 kwietnia 1927 r. przeniesiono ją do Dęblina. W 1928 r. przemianowano ją na Szkołę Podchorążych Lotnictwa, kształcąc nadal obserwatorów. W 1929 r. utworzono w Dęblinie Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa. W jego skład wchodziły m.in. Szkoła Podchorążych Lotnictwa (kształcono w niej obserwatorów.), Szkoła Pilotów Rezerwy i Kurs Pilotażu dla Oficerów Młodszych Lotnictwa. W latach 1935-1937 wprowadzono istotne zmiany w zakresie czasu nauki w Szkole Podchorążych Lotnictwa, którą przedłużono do 3 lat i rozpoczęto jednocześnie równoległe szkolenie pilotów i obserwatorów. Ze względu na modernizację i rozbudowę Sił Powietrznych II Rzeczypospolitej Polskiej Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie uległo reorganizacji. W dniu 17 lipca 1937 r. w jego miejsce powołano Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1, w ramach którego 20 sierpnia 1937 r. utworzono samodzielną Szkołę Podchorążych Rezerwy Lotnictwa. W okresie międzywojennym w dęblińskiej szkole lotniczej odbyło się 13 promocji. Wyszkozenie lotnicze uzyskało 973 absolwentów w tym 707 obserwatorów i 266 pilotów.

Na podstawie zgromadzonych informacji udało się odnaleźć 73. osoby, które w różny sposób były związane z dęblińską „Szkołą Orłąt”. Mamy więc w Katyniu – 35 osób i w Charkowie – 38 osób. Jeśli chodzi o bardziej szczegółowe dane to liczba 35. osób zamordowanych w Katyniu obejmuje: 15. podporuczników, 15. poruczników, 4. kapitanów i 1. podpułkownika. W tej grupie osób znajduje się 20. oficerów służby stałej (5. podporuczników, 11. poruczników, 3. kapitanów, 1. podpułkownik), 14. oficerów rezerwy (10. podporuczników, 4. poruczników) oraz oficer w stanie spoczynku (kapitan). Natomiast liczba 38. osób zamordowanych w Charkowie obejmuje: 1. podchorążego, 10. podporuczników, 13. poruczników, 13. kapitanów i 1. majora. W tej grupie osób znajduje się 33. oficerów służby stałej (7. podporuczników, 12. poruczników, 13. kapitanów, 1. major), 1. podoficera i 4. oficerów rezerwy (1. podchorąży, 3. podporuczników, 1. porucznik).

OFICEROWIE ZAMORDOWANI W KATYNIU

ppor. pil. Czesław Bagiński ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1939)

por. pil. rez. Witold Józef Dembicki ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1929)

ppor. obs. Józef Długosz uczestnik kursu obserwatorów w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (1938)

ppor. pil. rez. Józef Gliszczyński ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1935)

por. tech. rez. Longin Grudzień ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1929)

por. tech. Franciszek Gwizdak z kadry Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie a następnie Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (od 1935 r.). Do wybuchu wojny był I

oficerem nadzoru technicznego w Bazie Lotniczej Dęblin. W dniu 1 września 1939 r. był oficerem technicznym Eskadry Obserwatorów Centrum Wyszkozenia Lotnictwa nr 1 w Dęblinie.

ppor. pil. rez. Stanisław Jara ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1934)

por. pil. rez. Zbigniew Feliks Kapuściński ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1931)

ppor. tech. rez. Teodor Jan Kawecki ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie

ppor. obs. rez. Marian Wiktor Knychalski ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1930 lub 1931)

ppor. pil. Władysław Kramarz ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa - Grupa Taktyczna w Dęblinie (1937)

por. obs. Kazimierz Antoni Kubicki ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1932)

por. obs. Tadeusz Augustyn Kuryło uczestnik kursu obserwatorów dla oficerów innych broni w Dęblinie

kpt. obs. Mieczysław Kwieciński Ukończył kurs aplikacyjny obs. lotnictwa w Dęblinie

ppor. tech. rez. Kazimierz Łukomski odbył przeszkolenie wojskowe w Szkole Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1928-1929)

ppor. pil. rez. Julian Mieczysław Maciejewski ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1930)

por. obs. Stefan Edward Mekler ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1932)

ppor. pil. Zenon Milanowski ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1939)

kpt. obs. w st. sp. Antoni Misejuk pełnił służbę wojskową w Centralnej Składnicy Lotniczej w Dęblinie

por. obs. Jerzy Oleszkiewicz ze Szkołą Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1932)

kpt. obs. Waclaw Pielarski z kadry Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie, gdzie był zastępcą Dowódcy Oddziału Portowego Bazy Dęblin. We wrześniu 1939 r., po ewakuacji Dęblina, pozostał z grupą oficerów i podoficerów w celu zabezpieczenia pozostawionego mienia centrum.

ppłk dypl. obs. Modest Rastawiecki uczestnik kursu obserwatorów lotniczych i dowódców eskadr w Oficerskiej Szkole Lotniczej w Dęblinie (1928) a w 1939 r. został komendantem Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie

ppor. pil. rez. Jan Bernard Rejecki ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1936)

ppor. pil. rez. Wincenty Ruciński ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie

kpt. pil. kontr. Arkadiusz Schirtładze wykładowca aeronawigacji w Dyrekcji Nauk Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1935-1939)

por. pil. Edward Schmidt z kadry Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1930-1937)

por. tech. rez. Tadeusz Serek ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1929)

ppor. pil. Michał Sobański ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1939)

por. obs. Roman Kazimierz Sobański uczestnik kursu aplikacyjnego w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1934) i wykładowca Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (od 1937 r.)

por. obs. Antoni Sowa uczestnik kursu dla obserwatorów w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1935)

por. obs. Jan Szczeklik ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1930)

por. obs. Roman Szczepaniuk ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1932)

ppor. tech. rez. Witold Marian Juliusz Tomaszewski ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1933)

ppor. tech. rez. Jerzy Władysław Stanisław Wagner ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1928) i uczestnik ćwiczeń rezerwy w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie

Por. obs. Czesław Wolański ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1934)

OFICEROWIE I PODCHORAŻY ZAMORDOWANI W CHARKOWIE

kpt. pil. Józef Stefan Baran uczestnik kursu pilotażu w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1932)

kpt. pil. Kazimierz Barski ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1930)

por. pil. Alfred Wilhelm Bauman uczestnik kursu pilotażu w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1932)

por. pil. Zbigniew Andrzej Błoński ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1933) a także dowódca plutonu w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie

kpt. pil. Zdzisław Bruszewski wykładowca w Dziale Wyszkozenia i Broni, a następnie Nawigacji i Bombardowania Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (od 1935)

kpt. pil. Bronisław Drzewiecki pełnił służbę w Głównej Składnicy Lotniczej nr 1 w Dęblinie (1935-1939)

mjr int. Adolf Mieczysław Dziedzina kwatermistrz w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1933-1937)

ppor. obs. Kazimierz Piotr Dzik uczestnik kursu dla obserwatorów w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie

kpt. art. Mieczysław Stanisław Eysymont uczestnik kursu dla obserwatorów w Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie

pchor. obs. rez. Leon Feber z Centrum Wyszkozenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie

por. pil. Franciszek Frodyma ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1933) i uczestnik kursu pilotażu w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (1934)

kpt. obs. Tomasz Gołębiowski dowódca plutonu Oddziału Portowego w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1934) i wykładowca w Dziale Nauk w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (od 1938 r.)

kpt. obs. Piotr Izidor Ignut ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1929)

por. obs. Józef Bolesław Kądzioła ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1930)

por. pil. Tomasz Kubat uczestnik kursu pilotażu w Dęblinie

ppor. pil. rez. Zygmunt Maria Stanisław Maciej Kurnatowski-Mielżyński odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1930/1931)

por. obs. Dymitr Kazimierz Mackiewicz ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1932) oraz wykładowca-instruktor bombardowania w Dyrekcji Nauk Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1939) i dowódca II plutonu Eskadry Ćwiczebnej Obserwatorów (wrzesień 1939)

kpt. obs. Kazimierz Makówka uczestnik kursu obserwatorów lotniczych w Dęblinie (1933)

ppor. tech. Bazyle Marszałek związany z Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1927-1932) oraz absolwent Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1936)

ppor. pil. rez. Zygmunt Stanisław Martyniak ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1931)

kpt. obs. Stefan Michał Olesiński ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1931)

por. adm. Marian Józef Palczyński płatnik Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (1939)

por. obs. Zbigniew Julian Podłowski ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1932) oraz wykładowca Działu Nauk Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (po 1935 r. do 1939 r.)

ppor. pil. Ginter Ranozek ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1939)

kpt. pil. Karol Wiktor Rożek dowódca Oddziału Portowego w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (od 1937 r.)

ppor. obs. Franciszek Rudnicki odbył praktyką w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1936)

ppor. obs. rez. Tadeusz Bazyle Skrobaccki został najprawdopodobniej zmobilizowany we wrześniu 1939 r. w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie

por. obs. rez. Edward Witold Solarski uczestnik kursu w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1936)

ppor. obs. Jan Specjalski uczestnik kursu obserwatorów w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (1938)

por. obs. Romuald Staniewicz ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1932) oraz dowódca

plutonu 1. Eskadry starszego rocznika w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1937-1939)

kpt. pil. Stefan Jan Strzałkowski pełnił służbę w Centralnej Składnicy Lotniczej w Dęblinie (1928-1939)

por. sł. zdr. Kazimierz Szydłowski lekarz w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (1939)

ppor. sł. zdr. Leon Tonaczew lekarz w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotniczego nr 1 w Dęblinie (1939)

kpt. pil. Roman Michał Trybulski wykładowca w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie.

ppor. obs. Stanisław Waśko prawdopodobnie uczestnik kursu obserwatorów dla oficerów innych broni w Dęblinie (1939).

kpt. obs. Piotr Edmund Westrych z kadry Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie (1934-1939)

por. tech. Ryszard Stanisław Wojciechowski zastępca dowódcy plutonu obsługi w Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie (1937-1938) oraz wykładowca w Dziale Nauk Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1938-1939)

por. pil. Jerzy Wolański przydzielony do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie i skierowany w 1937 r. do Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie na stanowisko instruktora, był też oficerem mobilizacyjnym Bazy Lotniczej Dęblin (1939)

Opracowanie merytoryczne wystawy: Zbigniew Kiełb
Muzeum Czartoryskich w Puławach.

Opracowanie graficzne wystawy: mł. chor. Piotr Dąbrowski
Centrum Szkolenia Inżynierjno-Lotniczego w Dęblinie.